

Lege nr. 115/1999

din 28/06/1999

privind responsabilitatea ministerială

[Publicat în MOF nr. 300 - 28/06/1999](#)

[Republicare 1 MOF nr. 334 - 20/05/2002](#)

[Republicare 2 MOF nr. 200 - 23/03/2007](#)

[Versiune consolidată în 12/12/2007](#)

 Text actualizat la data de 12.12.2007, avându-se în vedere republicarea din Monitorul Oficial, Partea I, nr. 200 din 23 martie 2007. Actul include modificările din următoarele acte:

- O.U.G. [nr. 95/2007](#) publicată în MOF nr. 678 din 04/10/2007
- Decizia Curții Constituționale [nr. 1133/2007](#) publicată în MOF nr. 851 din 12/12/2007.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. - Guvernul, în întregul său, și fiecare dintre membrii acestuia sunt obligați să își îndeplinească mandatul cu respectarea Constituției și a legilor țării, precum și a programului de guvernare acceptat de Parlament.

Art. 2. - (1) Guvernul răspunde politic numai în fața Parlamentului, ca urmare a votului de încredere acordat de către acesta cu prilejul investiturii.

(2) Fiecare membru al Guvernului răspunde politic în mod solidar cu ceilalți membri pentru activitatea Guvernului și pentru actele acestuia.

Art. 3. - (1) Răspunderea politică a Guvernului constă în demiterea sa, ca urmare a retragerii încrederii acordate de către Parlament, prin adoptarea unei moțiuni de cenzură, în condițiile prevederilor [art. 113](#) și [114](#) din Constituția României, republicată.

(2) Guvernul și celelalte organe ale administrației publice sunt obligate să prezinte Camerei Deputaților și Senatului, precum și comisiilor parlamentare informațiile și documentele cerute în temeiul art. 111 alin. (1) din Constituția României, republicată, în termen de maximum 20 de zile de la primirea solicitării.

(3) Guvernul și fiecare dintre membrii săi au obligația să răspundă la întrebările sau la interpelările formulate de deputați ori de senatori, în temeiul art. 112 alin. (1) din Constituția României, republicată, în condițiile prevăzute de regulamentele celor două Camere ale Parlamentului.

Art. 4. - (1) În termen de 15 zile de la data încetării mandatului Guvernului sau al unuia dintre membri, potrivit [art. 106](#) și [110](#) din Constituția României, republicată, aceștia vor prezenta situația privind gestionarea activității ministeriale de care au răspuns, precum și a problemelor aflate în curs de derulare, pe baza unui protocol de predare-primire.

(2) Structura și conținutul protocolului se stabilesc prin hotărâre a Guvernului*).

(3) Prevederile alin. (1) și (2) se aplică și conducătorilor celorlalte autorități ale administrației publice centrale și locale de la data eliberării lor din funcție.

*) A se vedea Hotărârea Guvernului [nr. 2/2001](#) pentru aprobarea structurii și conținutului protocolului de predare-primire întocmit de membrii Guvernului și de conducătorii celorlalte organe de specialitate ale administrației publice la expirarea mandatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 3 din 5 ianuarie 2001.

Art. 5. - Pe lângă răspunderea politică, membrii Guvernului pot răspunde și civil, contravențional, disciplinar sau penal, după caz, potrivit dreptului comun din aceste materii, în măsura în care prezenta lege nu cuprinde dispoziții derogatorii.

Art. 6. - În înțelesul prezentei legi, sunt membri ai Guvernului primul-ministru, miniștrii și alți membri stabiliți prin lege organică, numiți de Președintele României pe baza votului de încredere acordat de Parlament.

CAPITOLUL II

Răspunderea penală

Art. 7. - (1) Intră sub incidența prezentei legi faptele săvârșite de membrii Guvernului în exercițiul funcției lor și care, potrivit legii penale, constituie infracțiuni.

(2) Pentru săvârșirea altor infracțiuni, în afara exercițiului funcției lor, membrii Guvernului răspund potrivit dreptului comun.

(3) Persoanele prevăzute la art. 6 răspund penal pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor, potrivit normelor de procedură stabilite prin prezenta lege.

Art. 8. - (1) Constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 12 ani următoarele fapte săvârșite de membrii Guvernului în exercițiul funcției lor:

a) împiedicarea, prin amenințare, violență ori prin folosirea de mijloace frauduloase, a exercitării cu bună-credință a drepturilor și libertăților vreunui cetățean;

b) prezentarea, cu rea-credință, de date inexacte Parlamentului sau Președintelui României cu privire la activitatea Guvernului sau a unui minister, pentru a ascunde săvârșirea unor fapte de natură să aducă atingere intereselor statului.

(2) Constituie, de asemenea, infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 3 ani următoarele fapte săvârșite de către un membru al Guvernului:

a) refuzul nejustificat de a prezenta Camerei Deputaților, Senatului sau comisiilor permanente ale acestora, în termenul prevăzut la art. 3 alin. (2), informațiile și documentele cerute de acestea în cadrul activității de informare a Parlamentului de către membrii Guvernului, potrivit art. 111 alin. (1) din Constituția României, republicată;

b) emiterea de ordine normative sau instrucțiuni cu caracter discriminatoriu pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, vârstă, sex sau orientare sexuală, apartenență politică, avere sau origine socială, de natură să aducă atingere drepturilor omului.

(3) Tentativa faptelor prevăzute la alin. (1) se pedepsește.

Art. 9. - (1) În cazul săvârșirii de către membrii Guvernului a unor infracțiuni în exercițiul funcției lor, altele decât cele prevăzute la art. 8, se aplică pedeapsa prevăzută de legea penală pentru acele infracțiuni.

(2) În cazurile prevăzute la art. 7 alin. (1) și la art. 8, pe lângă pedeapsa principală se va aplica și pedeapsa complementară a interzicerii dreptului de a mai ocupa o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de conducere pe o perioadă de la 3 la 10 ani.

Art. 10. - Răspunderea penală este personală și ea privește pe fiecare membru al Guvernului în parte, pentru faptele comise în exercitarea funcției sale.

Art. 11. - Membrii Guvernului răspund penal pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor, de la data depunerii jurământului și până la încetarea funcției, în condițiile prevăzute de Constituție.

CAPITOLUL III

Procedura de urmărire penală și de judecare

Art. 12. - Numai Camera Deputaților, Senatul și Președintele României au dreptul să ceară urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor.

Art. 13. - (1) Dezbaterile propunerii de începere a urmăririi penale în Camera Deputaților sau în Senat se face pe baza raportului întocmit de o comisie permanentă care, în cadrul competenței sale, a efectuat o anchetă privitoare la activitatea desfășurată de Guvern sau de un minister ori de o comisie specială de anchetă constituită în acest scop.

(2) Raportul prevăzut la alin. (1) se înscrie cu prioritate pe ordinea de zi a Camerei Deputaților sau a Senatului, după caz.

(3) După începerea urmăririi penale membrul Guvernului care este și deputat sau senator poate fi percheziționat, reținut ori arestat numai cu încuviințarea Camerei din care face parte, după ascultarea sa, cu respectarea prevederilor art. 72 alin. (2) din Constituția României, republicată, și a regulilor de procedură cuprinse în regulamentul Camerei din care face parte.

Art. 14. - (1) La dezbaterile din cele două Camere ale Parlamentului prezența celui în cauză este obligatorie. Lipsa nejustificată a membrului Guvernului nu împiedică desfășurarea lucrărilor.

(2) În situația în care cel în cauză se află în imposibilitate obiectivă de a se prezenta, Camera Deputaților sau Senatul, cu prilejul dezbaterilor, va fixa un nou termen.

(3) Cel în cauză are dreptul să își expună punctul de vedere cu privire la fapta ce constituie obiectul cererii de a fi urmărit penal, precum și asupra cererii de ridicare a imunității parlamentare, atunci când este cazul.

Art. 15. - Cererea de urmărire penală a membrilor Guvernului și, după caz, de ridicare a imunității parlamentare se adoptă cu respectarea prevederilor [art. 67](#) și ale [art. 76](#) alin. (2) din Constituția României, republicată. Votul este secret și se exprimă prin bile.

Art. 16. - (1) Președintele României este sesizat pentru a cere urmărirea penală a unui membru al Guvernului de către primul-ministru sau procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Dacă sesizarea este făcută de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, acesta îl va informa concomitent și pe primul-ministru.

(2) Orice cetățean care are cunoștință despre săvârșirea unei fapte penale de către membrii Guvernului în exercițiul funcției lor se poate adresa primului-ministru sau procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru a solicita sesizarea Președintelui României.

(3) În exercitarea dreptului de a cere urmărirea penală a unui membru al Guvernului, Președintele României, la propunerea comisiei speciale instituite pentru analiza sesizărilor cu privire la săvârșirea unei infracțiuni în exercițiul funcției de către membrii Guvernului, adresează ministrului justiției sau, după caz, primului-ministru o cerere în acest scop.

(4) Comisia specială este formată din 5 judecători, numiți pentru un mandat de 3 ani, care nu poate fi reînnoit. Propunerile privind componența comisiei vor fi aprobate de către Secția de judecători a Consiliului Superior al

Magistraturii și vor fi înaintate de către Consiliul Superior al Magistraturii Președintelui României. Componența comisiei se aprobă prin decret al Președintelui României.

(5) Membrii comisiei speciale aleg un președinte, care prezidează ședințele acesteia. Ședințele comisiei speciale nu sunt publice.

(6) Membrul Guvernului pentru care s-a făcut sesizarea are dreptul de a fi audiat de comisie, de a fi asistat sau reprezentat de un avocat și de a depune înscrisuri.

(7) Comisia specială, după analiza sesizării, a probelor administrate, a declarațiilor membrului Guvernului față de care se solicită urmărirea penală și a înscrisurilor depuse de acesta, întocmește un raport prin care propune Președintelui României urmărirea penală sau clasarea sesizării.

(8) Raportul comisiei speciale va cuprinde opinia majoritară a membrilor comisiei; opiniile separate se vor menționa distinct în cuprinsul acestuia.

(9) Președintele României hotărăște asupra raportului prezentat de comisia specială. Dacă Președintele României nu își însușește concluziile raportului, acesta este obligat să își argumenteze decizia în fapt și în drept. Argumentele de fapt și de drept se aduc, de îndată, la cunoștință publică.

(10) Concluziile raportului comisiei speciale se aduc la cunoștință publică. Acestea, precum și cererea Președintelui României formulată potrivit alin. (3) se comunică imediat de către Administrația Prezidențială mijloacelor de informare în masă.

(11) Dacă membrul Guvernului pentru care Președintele României a cerut urmărirea penală este deputat sau senator, ministrul justiției sau, după caz, primul-ministru va solicita Camerei competente să declanșeze procedura de adoptare a cererii de începere a urmăririi penale. Dispozițiile art. 13-15 se aplică în mod corespunzător.

(12) În situația în care membrul Guvernului pentru care s-a făcut sesizarea este ministrul justiției, cererea formulată potrivit alin. (3) se adresează primului-ministru.

 Articolul a fost modificat prin art. I din O.U.G. [nr. 95/2007](#).

- Prin Decizia [nr. 1133/2007](#) Curtea Constituțională admite excepția de neconstituționalitate, în temeiul [art. 146](#) lit. d) teza a doua din Constituție, și constată că art. 16 din Legea nr. 115/1999 este neconstituțional.

Art. 17. - Președintele României va fi înștiințat despre înscrierea pe ordinea de zi a ședinței Camerei Deputaților sau a Senatului a raportului prevăzut la art. 13 alin. (1).

Art. 18. - Dacă una dintre cele două Camere ale Parlamentului sau Președintele României a cerut urmărirea penală, dosarul cauzei se trimite, de îndată, ministrului justiției sau, după caz, primului-ministru pentru a proceda potrivit legii.

Art. 19. - Urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor se efectuează, după caz, de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de către Direcția Națională Anticorupție, iar judecarea acestora, de către Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit legii.

Art. 20. - În cazul în care s-a cerut urmărirea penală împotriva unui membru al Guvernului, Președintele României poate dispune suspendarea acestuia din funcție.

Art. 21. - În cazul în care s-a dispus trimiterea în judecată a unui membru al Guvernului, ministrul justiției sau, după caz, primul-ministru comunică Președintelui României data la care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție, în vederea suspendării din funcție a acestuia.

Art. 22. - (1) În caz de infracțiuni flagrante, persoanele prevăzute la art. 6 pot fi reținute și percheziționate. Ministrul justiției îl va informa neîntârziat pe președintele Camerei din care face parte membrul Guvernului sau, după caz, pe Președintele României.

(2) În situația în care cel în cauză este ministrul justiției, sesizarea prevăzută la alin. (1) se face de către primul-ministru.

CAPITOLUL IV

Dispoziții finale

Art. 23. - (1) Regulile de procedură prevăzute în prezenta lege se completează cu cele cuprinse în regulamentele celor două Camere ale Parlamentului și în Codul de procedură penală, în măsura în care prezenta lege nu dispune altfel.

(2) Urmărirea penală și judecarea foștilor membri ai Guvernului pentru infracțiunile săvârșite în exercițiul funcției lor, astfel cum acestea sunt prevăzute de art. 7-11, se efectuează potrivit normelor de procedură penală de drept comun.

(3) Prevederile de ordin procedural ale prezentei legi nu se aplică foștilor membri ai Guvernului în nicio situație.

Art. 24. - (1) Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoanele prevăzute la art. 6 sunt considerate nevinovate.

(2) Hotărârea definitivă de condamnare a unui membru al Guvernului se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(3) Membrul Guvernului, condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă, va fi demis din funcție de Președintele României, la propunerea primului-ministru.

Art. 25. - (1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 30 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă orice dispoziții contrare.

NOTĂ:

Reproducem mai jos art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului [nr. 3/2005](#) pentru modificarea și completarea Legii [nr. 115/1999](#) privind responsabilitatea ministerială, aprobată cu modificări prin Legea [nr. 90/2005](#), care nu este încorporat în textul republicat al Legii nr. 115/1999 și care se aplică, în continuare, ca dispoziții proprii ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 3/2005:

"Art. II. - Comisia prevăzută la art. 16 alin. (2)*) din Legea nr. 115/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se constituie în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență."

*) În urma republicării și renumerotării textelor, art. 16 alin. (2) a devenit art. 16 alin. (4).